

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НЕДЕЛЕН ПАЗАРЕН ПРЕГЛЕД 30 септември – 4 октомври 2019 година

- **На меѓународните финансиски пазари беше присутна намалена склоност за преземање ризик**
- **Трговски односи: Зголемена загриженост за влошување на трговските однос помеѓу САД и ЕУ**
- **Австралија: Намалување на референтната каматна стапка на историски најниско ниво**

Во текот на неделата дојде до зголемена загриженост за трговските односи на САД со нивните трговски партнери. Светската трговска организација (WTO) по 15-годишниот спор одлучи дека САД можат да воведат царини во вредност од 7,5 милијарди САД-долари кон ЕУ, како одговор на претходно воведените субвенции од ЕУ за авиокомпанијата „Ербас“, коишто предизвикуваат штети за американската компанија „Боинг“. Имено, од 18 октомври САД планира да наметне царини од 10% за авионски делови и опрема од ЕУ и од 25% за одредени земјоделски и индустриски производи од ЕУ.

Макроекономските показатели за САД беа главно неповолни. Производниот индекс ИСМ во септември неочекувано се намали од 49,1 на 47,8 поени (наспроти пазарните очекувања дека индексот умерено ќе се зголеми на 50,1 поен), сведувајќи се под границата од 50 поени и воедно сведувајќи се на најниското ниво од јуни 2009 година наваму. Во иста насока беа и очекувањата за услужниот сектор. Имено, индексот ИСМ за услужниот сектор се намали од 56,4 на 52,6 поени (пазарите очекуваа дека индексот умерено ќе се намали на 55 поени), сведувајќи се на најниското ниво од август 2016 година, главно поради зголемената загриженост за трговскиот спор помеѓу САД и Кина. Во август, порачките за индустријата се намалија за 0,1% на месечна основа (пазарите очекуваа пад од 0,2%), што претставува втор последователен месечен пад, главно како резултат на падот на порачките за транспортна опрема. Во август, дефицитот во надворешнотрговската размена се зголеми за 1,6% на 54,9 милијарди САД-долари, во услови на зголемување на увозот за широка потрошувачка на историски највисоко ниво. Од друга страна, дефицитот во размената со Кина се намали за 3,4% сведувајќи се на 31,8 милијарди САД-долари, во услови на пораст на извозот за 8% и пад на увозот од Кина за 0,8%. Показателите за пазарот на труд упатуваат на сè уште солидни остварувања на овој сегмент. Новосоздадените работни места во приватниот сектор во септември изнесуваа 136.000 и беа умерено под очекувањата (145.000), додека стапката на невработеност се сведе од 3,7% на 3,5%, што воедно е најниското ниво во последните 50 години. Растот на

платите во септември изнесуваа 2,9% на годишна основа.

Претставниците на ФЕД посочија дека ФЕД има можност да ја поддржи домашната економија во случај на зголемени надолни ризици. Претседателот на ФЕД Чикаго, Чарлс Еванс, изјави дека тековната поставеност на монетарната политика на ФЕД поддржува раст на стапката на инфлација на 2,2% до 2021 година и продолжување на економскиот раст, создавајќи на тој начин простор за умерено зголемување на референтната каматна стапка во текот на следните неколку години. Претходно во текот на оваа година, ФЕД во два наврата ја намали референтната каматна стапка, откако ескалацијата на трговскиот спор со Кина, неизвесноста околу Брегзит и слабата економска активност во Германија, неповолно се одразија врз американските компании. Во однос на идната поставеност, заменик-претседателот на ФЕД, Кларида, изјави дека ФЕД ќе реагира соодветно за поддржување на економскиот раст, при што не гледа опасност од прегревање на пазарот на труд. Слична изјава даде и претседателот на ФЕД Далас, Каплан, според кого ФЕД не смее да чека слабоста на глобалниот раст да се пренесе и врз економијата на САД.

Објавените макроекономски показатели во еврозоната упатија на забавување на економската активност. Очекувањата за еврозоната во септември изразени преку индексот ПМИ беа послаби од пазарните очекувања и од минатомесечните остварувања. Имено, композитниот индекс ПМИ неочекувано се намали од 50,4 на 50,1¹ поен (пазарите очекуваа дека композитниот индекс ќе остане ист), главно поради пониската активност како на услужниот сектор, така и на производствениот сектор. Оваа вредност на композитниот индекс ПМИ упатува на квартален економски раст од 0,1% во третото тримесечје. Анализирани по земји, производствениот подиндекс ПМИ во Германија се намали од 43,5 на 41,7 поени, на најниско ниво од јуни 2009 година наваму, значително отстапувајќи од нивото од 50 поени, коешто претставува граница помеѓу контракција и експанзија. Во текот на истиот месец се намали и услужниот подиндекс ПМИ од 54,8 на 51,4 поени, што воедно е и најниското ниво во последните три години. Во однос на економската активност во еврозоната, во текот на неделата беше објавен финалниот податок за економскиот раст на Шпанија, според којшто кварталниот раст беше ревидиран надолу од 0,5% на 0,4%. Според првичните податоци за септември, стапката на инфлација во еврозоната и базичната инфлација беа во различна

¹ Производствениот и услужниот подиндекс ПМИ во септември се намалија од 47 на 45,7 поени и од 53,5 на 51,6 поени, соодветно.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НЕДЕЛЕН ПАЗАРЕН ПРЕГЛЕД 30 септември – 4 октомври 2019 година

насока. Во тој контекст, стапката на инфлација се намали од 1% на 0,9% под влијание на пониските цени на енергијата, а базичната инфлација умерено се зголеми од 0,9% на 1% на годишна основа, значително отстапувајќи од целното ниво на ЕЦБ. Анализирани по земји, стапката на инфлација во Германија, Шпанија и Франција се сведе на 0,9%, 0,2% и 1,1%, соодветно. Позитивни сигнали за заедничката економија беа забележани кај пазарот на труд, каде што стапката на невработеност во август неочекувано се намали од 7,5% на 7,4%, што воедно е најниското ниво од мај 2008 година наваму.

Во текот на неделата, при неговата посета на Атина, претседателот на ЕЦБ, Марио Драги, повика на фискален стимул во еврозоната, којшто би се насочил кон поттикнување на инвестициите и посочи дека тековно преземените активности за таа цел се недоволни. Во тој контекст, претседателот Драги истакна дека најнефективен одговор за поттикнување на економската активност би бил ултраекспанзивната монетарна политика да биде проследена со експанзивна фискална политика на земјите членки на еврозоната.

ЕУ одобри дополнителен временски период за Обединетото Кралство за излез од Унијата. Имено, Европската Унија му даде рок од една недела на премиерот Борис Џонсон за доставување нов предлог за постигнување договор. Притоа, според главниот преговарач на ЕУ за Брегзит, Барниер, претходно доставените предлози на Џонсон се далеку од условите поставени во тековниот договор².

Водечкиот показател за економската активност на Кина беше подобар од очекувањата. Имено, производниот индекс ПМИ на Кина во септември неочекувано се зголеми од 50,4 на 51,4 поени (наспроти пазарните очекувања за намалување на

индексот на 50,2 поена), главно како резултат на зголеменото производство на фабриките и новите порачки, зголемувајќи се на највисокото ниво од февруари 2019 година, наваму.

Во текот на неделата беа одржани состаноците за монетарна политика на централната банка на Австралија и Индија. На состанокот на централната банка на Австралија, како што се очекуваше, ја намали референтната каматна стапка за 25 б.п. (од 1,00% на 0,75%), на историски најниско ниво. Притоа, во извештајот од состанокот беше наведено дека носителите на монетарната политика се подготвени да преземат дополнителни експанзивни мерки доколку е потребно со цел да се оствари целосна вработеност. Како најголем ризик за забавување на економскиот раст во земјата, централната банка ги посочи несогласувањата помеѓу САД и Кина на трговски и технолошки план. Слично, и на состанокот за монетарна политика на централната банка на Индија, референтната каматна стапка беше намалена за 25 б.п. (од 5,4% на 5,15%) заради поддржување на домашната економија. Во извештајот од состанокот за монетарна политика беше наведено дека носителите на монетарна политика ќе продолжат со олабавувањето на монетарната политика сè додека е потребно за да се поддржува економскиот раст и да се осигури дека стапката на инфлација е во рамки на целното ниво.

Во Италија, предлог-буџетот за 2020 година беше одобрен од страна на Кабинетот на премиерот, при што целното ниво за буџетскиот дефицит за 2020 година беше утврдено на 2,2% од БДП, при проектиран економски раст од 0,6%. Истовремено, се очекува дека јавниот долг до 2022 година ќе се намали од 135,7% од БДП на 135,2% од БДП.

Позначајни пазарни движења

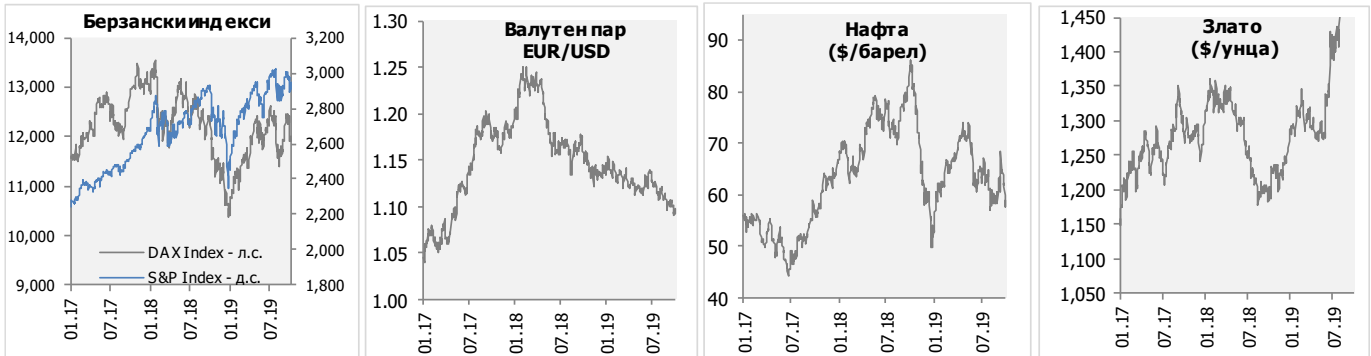
И во текот на оваа недела имаше намалена склоност за преземање ризик, главно како резултат на послабите водечки показатели во САД и еврозоната, како и по одлуката на Светската трговска организација дека субвенциите на ЕУ се неповолни за САД, што придонесе за зголемување на загриженоста од ескалација на трговските тензии на САД и со ЕУ, покрај досегашниот спор помеѓу САД и Кина. Притоа, дојде до зголемена побарувачка за безбедни инструменти, а следствено на тоа и до намалување на приносите како во еврозоната, така и во САД, а цените на акциите се намалија. Во услови на очекувања дека ФЕД би можела да продолжи со олабавување на монетарната политика, валутниот пар евро/САД-долар се зголеми. Цената на нафтата на неделна основа се намали за 4,6% главно како резултат на зголемената загриженост за намалување на побарувачката за овој енергент во услови на забавување на глобалниот раст, како и присутната неизвесност во однос на договорот помеѓу ОПЕК и земјите производителки на нафта надвор од ОПЕК предводени од Русија, за продолжување на договорот за ограничување на производството на нафта.

² Објавените водечки показатели за Обединетото Кралство беа под границата од 50 поени, упатувајќи на зголемена веројатност на влегување на британската економија во рецесија. Имено, градежниот и услужниот подиндекс ПМИ во септември се намалија

од 45 на 43,3 поени и од 50,6 на 49,5 поени, соодветно, додека производствениот индекс ПМИ умерено се зголеми од 47,4 на 48,3 поени, но задржувајќи се под границата од 50 поени.

Селектирани пазарни показатели

	27.09.	04.10.	неделна промена
DAX индекс	12,381	12,013	-3.0%
S&P индекс	2,962	2,952	-0.3%
Euribor 3m (%)	-0.412	-0.423	-1.1
USD Libor 3m (%)	2.0986	2.0270	-7.2
Bund 10y (%)	-0.57	-0.59	-1.3
UST 10y (%)	1.68	1.53	-15.1
EUR/USD	1.0940	1.0979	0.4%
Злато (\$/Oz)	1,496	1,510	0.9%
Нафта (Brent, \$/barrel)	61.7	58.8	-4.6%

	Приноси во еврозоната			
	EUR 6M	EUR 2Y	EUR 5Y	EUR 10Y
30.09.	-0.64	-0.77	-0.77	-0.57
27.09.	-0.63	-0.77	-0.77	-0.57
04.10.	-0.64	-0.78	-0.79	-0.59
неделна промена (б.п.)	-0.9	-1.0	-2.3	-1.3
збирна промена од почеток на месец (б.п.)	0.0	-1.4	-2.0	-1.5

	Приноси во САД			
	USD 6M	USD 2Y	USD 5Y	USD 10Y
30.09.	1.81	1.62	1.54	1.66
27.09.	1.83	1.63	1.56	1.68
04.10.	1.64	1.40	1.35	1.53
неделна промена (б.п.)	-18.9	-22.8	-21.5	-15.1
збирна промена од почеток на месец (б.п.)	-17.3	-21.8	-19.7	-13.6